

Szerkesztői iroda

Kossuth Lajos utca (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 32 korona. Negyedévre . . . 8 korona.
Félévre . . . 16 korona. Egy hónapra . . . 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Deák Ferenc utca 38-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér hirdetési ára 8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklam sora 2 korona.

Hivatalos közlemények sora 5 korona.

Nyiltéri cikkek garmond sora után 40 fillér fizetendő.

A német mozgalom.

Jó tíz éve már, hogy a magyar közvéleményt figyelmeztetni kívántam Paul Dehn-nek „Deutschland nach Osten” című művére. Figyelmeztetésem kárba veszett. Azóta megjelentek a következő művek: „Deutschland und die Orientfahrt”; „Deutschland und Orient, Zur deutsch-oesterreichisch-ungarischen Zollannäherung, Das oesterreichisch-ungarische Handelsbündnis, Deutschland und Serbien, Deutschland und Rumänien, Deutschland und Bulgarien, Deutschland und Griechenland, Die europäische Konkurrenz im Orient.”

Pár év előtt Hangai Ötvös, a kolozsvári egyetem tanára adott ki egy füzetet a nagynémet törekvésekről. Ez már nem figyelmeztetés volt, hanem riadó. A nagynémet mozgalom szálai vannak csoportosítva ebben a füzetben. Megismerkedünk az egy célra törekvő egyesületek dolgaival. Látniuk benne, hogy a mozgalom hullámvérse miként csap át hazánk határain. Olvassuk, hogy milyen óriási nagy a tagok száma, hogy mely területeket vontak be működési körükbe, hogy milyen jelentékeny összegekkel rendelkeznek és hogy milyen bőkezűek az erdélyi szászok irányában.

Azonban a riadó is csak a papíron maradt. A kormány nem látta meg a mozgalom árját. Pedig sokan látták azt. A terjedés lassu, de biztos és következetes volt. Nemlepett el egyszerre mindent, hanem csak az alantabb fekvő szintjüket, miként a föld árja szokta. Töcsök keletkeztek itt is, ott is. Ezek nőttek valamely titkos erő következtében. A nagynémet eszme tüzhelyéről tüzhelyre terjedt; aztán utcáról utcára.

A mozgalom szálai a Bánáthól elvisznek az erdélyi szászok közé és onnan Németország egyesületeihez. Az erdélyi szász gimnázista a német egyetemre megy és ott készült teológiára, bölcsészetre, természettudományokra. A szász egyházközségek német egyetemokről kapják papjaikat és a szász gimnáziumok, reáliskolák, tanítóképezdek, felsőbb leányiskolák, földművesiskolák, ipariskolák, kereskedelmi iskolák szintén a német egyetemokről kapják tanáraikat.

Ezek a papok és tanárok már a közép iskolákban megteltek nagynémet ábrándokkal. Álmaikat megvalósítva látják a német egyetemeken, ahol minden német körülöttük és ahol a német világhatalom szívárványának ragyogó színeiben még fokozódik képzelődésük. Mint álmadozók mennek ki Erdélyből és mint misszionáriusok térnek vissza.

Igy gyűrték át harmincz év alatt a szászokat nagynémetekké. Ez a munka meglehetősen be van fejezve. Könnyen ment, ellenőrzés nélkül, akadálytalanul, büntetlenül. Egész vidékek érzelmevilágát kiszakítani a haza testéből — ez nálunk szabad. Mikor a szászoknál nem volt többé szükség fokozott munkára, akkor a szász misszionáriusok a Bánátra vetették magukat. Herczeg Ferenc megfigyelte a procedurát és le is írta. Nem hibáztatom, hogy figyelmeztetésével mostanig késett. Ha évek előtt, a mozgalom kezdetén irt volna: az irányadók leicsinyteltek volna aggodalmait. És elébe tárták volna a bánáti svábok kipróbált hazafiságát.

A szász agitáció a Bánáthban sikert aratott. Szemünkkel látjuk, hogy egy nagy és gazdag vidék érzelme világa miként szakad el a magyar hazától. A béke megromlott. A svábok hazafias megbízhatósága veszélyes mértékben ingadozik. Erélyes és öntudatos beavatkozás nélkül ott is kisiklik a talaj a magyar nemzeti politika talpa alól.

Sorvasztó szél fúj Pozsony, Sopron, Vas vármegye felől is. Itt is megindult az agitáció. A viszonyok természetes erejével megindult magyarosodás nemcsak megállott, de kezd

visszafejlődni. Miként a Bánáthban, úgy itt is megfogant a pángermán csíra. Egész hálózata a német nyelvű lapoknak ápolja ezt a csírat itt is, ott is. Néhányat e lapok közül olvasok.

A nép nyelvén, a nép felfogásához mértén vannak írva. Nem a francia forradalom utszéli hulladékaikat találják fel ezek a lapok nagykonvasu, de mindenképpen üres frázisokban, miként a magyar nyelvű néplapok szokták; hanem fölkeresik a nép ügyét-baját a községben, a tanyán, a tüzhelynél, a szántóföldön, a pajtában, az adóügyeknél, a jegyzői irodákban, a bélyegilletékeknél. Kitanítják a közigazgatás visszaéléseire. Elefántia fujják a hatóságok bottasok bolháját és szembe állítják Nagynémetország tökéletességeit.

Állandóan eleszik a német fajszereket és következetesen csöppögtetik a nép lelkébe a gyűlöletet a magyarok iránt. Ezek a lapok telve vannak a német erő és a magyar gyöngöség, a német dicsőség és a magyar gyalázat, a német becsület és a magyar gazság, a német tudomány és a magyar tudatlanság, a német gazdagság és a magyar szegénység híreivel. Céljukra mindent felhasználnak. Egy-egy bűnesetet általánosítják a magyar faj rovására. Ha nincs esemény, irnak hazugságot, csak hogy nevüket, tisztességüket, hírneüket bemocskolhassák. Olvasva e lapokat: meggyőződésé válik az a hit, hogy a magyar faj durva, műveletlen, brutális, karakterében alávaló, törekvéseiben önző, üzletében csalfa és mindenképen hitvány, czudar, becsutelen.

Vegyük ehhez a német politikai irodalom irányzatosságát.

Olvassuk el Dehn-nek főnnebb idézett műveit. Ez nem magáníró. Minden sorából kéri a hivatalos megbízott. Adatai, összeköttetései bizonyítják, hogy küldetésben járt nálunk és a Balkánon. A magyar olvasó megdöbben, hogy a német gazdasági és politikai térfoglalás lehetőségei és módosítai milyen körbontozni részletességgel vannak e művekben megjelölve a német iparosok, kereskedők, mérnökök és politikusok számára.

Aztán olvassuk el a Treitschke „Politik” című művét. Ez a tudós a Hohenzollern-dinasztia hivatalos történetírója volt. Erdemes elolvasni a hazánkról írott fejezetét. Annnyival érdekesebb, mert ezeket a nézeteket ő a berlini egyetem katedrájáról hirdette, s hogy a nyilvánosság annál nagyobb legyen, ki is nyomatta. Még érdemeiből elolvasni azt, amit a Habsburgokról gögös megvetéssel ír. Szerinte a Habsburgok birodalmának fel kell oszlani, már csak azért is mert a haszonleső Habsburgok többé már nem uralkodásra termett nemzetségek.

A tendenzia napnál világosabb. A német világhatalomnak vások a foga a Duna egész völgyére. Lábat megvetette egész Romániában Károly király által. Megvetette a lábát Ausztriában is a „Los von Rom” politika által. Rendszeresen készül Magyarország felé a sarkából kiemelni. Gazdaságilag nyílt ellenségünk. Politikai téren erkölcsi és vagyoni fegyverekkel istápolja már régóta a szászok teuton szenvedélyeit, s újabban a magyar érzésű németjeink között is megcsinálta a veszélyes propagandát.

Vegyük ehhez, hogy hazánkban minden kalapot viselő nő és minden kabátban járó férfi beszél németül. Hadseregünk nyelve német. A Zsögöd Benő szavait használva, „karcsu derekunkon a német civilizáció miderét” viseljük. Törvényalkotásunkban „a mi szellemi édes anyának a német legisláció.” Magyarországnak „voltaképpen a németek a törvényhozói.” Vegyük ehhez Budapestet, melynek kirakataiban német könyvet árulnak, utcáin németül beszélnek, éjjelutáni művészetek német, egész serege a német hírlapoknak jelenik meg. Az ország középiskoláiban kötelező tantárgy a német.

Mit jelent mindez, ha nem azt, hogy rohanva haladunk a végveszély felé? Nemzetölő karjait kinyújtotta felénk a német világhatalom polipja. Mi pedig védekezés helyett türjük nyakunkon a német hadi intézményt, a német iskolák nagy számát, a német propagandát és gyermekeinket a német szó megtanulására kényszerítjük, hogy megkönnyítsük a német érdekek előnyomulását, térfoglalását és előkészítsük a talajt a nagynémet hódításra.

Van-e párja a történelemben ilyen öngyilkosságnak?

Bartha Miklós.

A kiegyezés. Budapestről írják, hogy a két pénzügyminisztérium között függőben levő kérdések szakelődői holnap kezdik meg tanácskozásaikat. Ezekben a tanácskozásokban magyar részről Toepeke államtitkár és Popovics miniszteri tanácsos, osztrák részről Mayr és Reich osztrájtanácsosok vesznek részt. A tárgyalások, a melyeknek alapjául a két pénzügyminisztérium között már régebbi idő óta folytatott iratváltás szolgál, különösen a bizományi rektárak megadóztatására, a szállítási adó megszüntetésére és a magyar állampapíroknak az osztrák járadék alól való mentességére vonatkoznak.

Beszámoló. Pap Zoltán dr. függetlenségi párti országgyűlési képviselő jul. hó 27-én mondja el Tisza-Lököc beszámoló beszédét. Ez alkalomból az ottani függetlenségi párt elnöksége felhívta a képviselőt — hogy az önálló vámtarületkérdéséről tartson a választóknak politikai oktatást.

A sajtó lelkiismeretessége.

A „M. Á.” írja:

A nemzetközi újságíró-kongresszus tegnap nyílt meg Bernben. A nemzetközi szövetség elnöke, Singer Vilmos nagyobb beszéddel nyílt meg a kongresszust, melyben szűkségesnek mondta egy sajtóügyekben ítélező nemzetközi törvény alkotását, a hírlapírók érdekeinek megővására egy nemzetközi fórum felállítását; e mellett azonban szűkségesnek tartotta hangsúlyozni a sajtó lelkiismeretességét és mértékletességét.

Nem tagadjuk, hogy helyesebb, ha lehetséges, egy olyan fórum felállítását, mely pártatlanul ítéljen hírlapírói dolgokban, szemben a közönséggel is — de szoros okozati összefüggést látunk e fórum felállításának elve és a kongresszus elnök által érintett lelkiismeretesség és mérsékeltég között.

Mert sajnos, Magyarországon legalább odáig jutottunk, hogy a hírlapírói lelkiismeretesség egyre jobban elharapódik. Néhányan érezték ennek káros voltát magunkra nézve; de a szenzáció vadászó hírlapírói tömeg, melyben egyre győrtül a kvalifikált elem és szaporodik a nyegle tüzekedők uralma, kiadók, szerkesztők s ennek folytán a munkatársak között is, nem akarja észrevenni, hogy a közönség előkelő része, noha szűksége van az újságra, napról-napra jobban megveti az újságírókat. Mi lesz ennek a következménye? Hogy az a kvalifikált fiatal ember, a ki kényes a tisztességére, huzódozni fog az újságírói pályától, holott azelőtt erre a legtehetségesebb emberek mentek.

Budapesten akarhányszor lap van, mely egyenesen a szenzációból táplálkozik, nem numerál előtte sem isten, sem ember, költött hírekkel, vagyis hazugságokkal igyekszik napról-napra érdeklődést kelteni s még mindig türehtet lenni, ha csak tényeket költ, hanem undok módon belevárják az emberek magánéletébe, még pedig úgy, hogy hamis színben tünteti föl a szenzáció kedréért a meghurcoltnak magánéletét.

A közügy érdeke az, hogy esetleg egy élcz vagy a krajczárokból összegyűlt tíz forint ocsmány haszon kedvéért egyeseknek erreket meoó kért okozzanak, vagy csalások létét tagyék tönkre? Megtörténik nem egyszer, hogy bosszúból följelentenek egy teljesen ártatlan embert.

Meghurcolóják az egész világ előtt, holott teljesen ártatlan az, a mit ráfognak. Frivol színbe burkolt históriákkal, melyeket rendszerint obskurus francia lapokból fordítanak — hirbe kevernek tisztességes asszonyokat. Megtörténik nem egyszer, hogy egy kereskedő vagy iparos megszorul.

Akár maga, akár rokonsága minden zavar nélkül rendezhetné dolgát, de a mint dobra útk állítólagos fizetésektelenségét, egyszerre elmetszik a rendezés lehetőségét. Ezel nemcsak öt tessik tönkre, de hitelezőit is megkárosítják. Ez is közügy?

Családi gyász ér valakit, például egy szerencsétlen sarja öngyilkos lesz: mint a hiéna és a saskál a hullára, úgy ront be a szenzációban dolgozó riporterek hada a gyászba borult családi szentélybe, hogy minden körülményt kikaparjon, olyant is, a mi nem történt. A családnak ritkán van ereje arra, hogy kiteremtse a toladokodást; mert nem mindenki olyan ur, mint Perczel Dezső, a ki egy ilyen szemérmetlen toladokodónak szűrt kitéte a halottas szobából.

Száz és száz eset ismétlődik, mely a hírlapírói tisztességérzet hanyatlásának, a lelkiismeretlenség elharapódzásának szomorú bizonyossága. Önmagunknak kell mindenekelőtt megvédelmeznünk szent érdektünket, a tisztességet.

Ebben a törekvésben minden becsületes újságíró támogatni fog bármely fórumot, legyen az hazai vagy nemzetközi. Mert a hírlapírókat legfőképpen a rágalmazó újságírók bűne miatt szokta a közönség rágalmazni.

Mindenekelőtt a közönséget kell megszabadítani attól az alkalomtól, hogy az újságíróban ne lássanak mást, mint olyant, a kitől őrizkedni kell.

Tisztiutuk meg mindenekelőtt a magunk háza táját.

Hontmegyéből.

Hontban úgy látszik ismét kezdődik valami, mert az ottani állapotokból nem a legkedvezőbb hírek érkeznek. Két tudósítás is fekszik előttünk, melyek egymást kiegészítik. Itt adjuk az alábbiakat:

I.

Ipolyaság, július 23.

A hontmegyei szalkai kerületben szűkséggé vált újabb képviselőválasztás napját a hontmegyei középponti választmány július hó 28. napjára tűzte ki e hó 19. napján Ipolyaságon megtartott ülésében és ugyanakkor a választási tisztikart is kirendelte, még pedig érdekes vita után. A középponti választmány ülését, amelyen Lits főispán is jelen volt, Czobor László alispán nyitotta meg. Az alispán a tárgysorozat elintézésének egyszerűsítése céljából azt ajánlotta, hogy a már előre elkészített tölési jegyzőkönyv felolvastassék és annak tartalma határozat gyanánt elfogadtassék. Erre az öreg Ivánka Zsigmond felkelve, kijelentette, hogy bár az efféle en bloc intézkedések Hontmegyében már csaknem félszázad óta szokásosak, ő az ilyen alkotmányos hóbot részére nem kapható, mert ez az öntudatos, szabad és törvényes tanácskozási kizárja. Ő tudni kívánja, hogy a választmányiak mi a feladata és ez okból kívánja, hogy a szalkai választásra vonatkozó miniszteri rendelet egész terjedelmében felolvastassék.

E törvényes és kézzel foghatóan igaz kívánság elől kitérni nem lehetett. Lón tehát nagy lótas-futás, mert kiderült, hogy a kormány leiratát, amely a választmányi tölés legfontosabb tárgya, az ülésbe el sem hozták. Végre keresgélés után valamelyik irodából a kormány leiratát előhozták és felolvasták. Ivánka Zsigmond az esetet szóvá tette, a kormány iránt való tisztelatlanságnak tartja az alispánnak ezt a már gyakorlathoz vett eljárását, hogy a vármegyéhez intézett rendeleteket fel sem olvastatja. Az előadott incidens után az elnökölő alispán ismét a már készen tartott jegyzőkönyv felolvasását rendelte el, amely jegyzőkönyvben a választási tisztikar előre ki volt jelölve. — Ivánka Zsigmond ismét szólásra jelentkezve, előadta, hogy Széll Kálmán miniszterelnök, az ő ismeretes kijelentése szerint tiszta választást kíván. A miniszterelnök kívánságának Hontmegyében az az eljárás felel meg, ha a választási tisztikart különböző politikai pártokhoz tartozó egyénekből állítanak össze. Ő a maga részéről választási elnöknek Viszlajszky Károly felső-szemerédi plebánost és elnökhelyettesnek Kádár Kálmán ügyvédet, negyvennyolczpártit ajánlja. Ily választási tisztviselők kirendelésével minden gyanu előre el lenne osztva, mintha a középponti választmány a választási tisztikar után a választást befolyásolni akarná.

A szalkai kerületben rövid idő alatt ez már a második választás; holott a választás izgalma nem fokozni, de csökkenteni kellene. Beszélhetett volna még Ivánka bármily meggyőzően; a középponti választmány szavazott és szavazásával az előre elkészített tölési jegyzőkönyvet határozattá emelte, de csak szótöbbséggel. A szalkai választásra elnöknek és elnökhelyettesnek Trsztyánszky Andor és Kudora János plebánost küldötte ki. Az eredmény kihirdetése után Ivánka

Zsigmond a jelenlevő Lits főispán eljárását veszi kritika alá. A szalkai kerületben Jakabffy István az egyik jelölt, Konkoly-Thege Sándor a másik; mind a kető kormánypárti; a kormánynak tehát mindegy, hogy a mandátumot melyik nyeri el. A független polgárok inkább Jakabffy megválasztását kívánják; a főispán pedig Konkoly mellett buzgólkodik és kéz alatt az ő javára igyekszik hangulatot kelteni. A főispán az egyik értekezleten akként nyilatkozott is, mintha a kormány és a középponti pártvezér jelöltje Konkoly lenne, holott ez nem igaz és ekként a főispán eljárása politikai hóbot, nem egyéb.

H—k.

II.

Ipolyaság, július 23.

Ivánka Zsigmond honti kurucnak egy nagy bűne van: egy emberöltő óta következményeivel és kitarással küzd az ott uralkodó klikk rendszer ellen.

Ezzel persze magára zudította megyei potentátokat, a főispántól kezdve az utolsó falusi jegyzőig s csak a puritán jellege, igazságszerellete s a köznép érdekeinek megvédésére irányzott töhbetlen vasakarata volt erősebb az ellenfél nem ritkán jellemtelen fegyverénél.

Már úgy látszott, hogy több mint félszázados küzdelme nyom nélkül vész el a hatalmas tengernek hullámaiban, a mikor végre Széllnek igazságosabb korszaka tűnt fel, mely az agg harcosnak reményt nyújtott a további küzdelemre.

Ivánka végre győzött. Kaffkának jelentése a honti állapotokról fényes tanúságtétele volt annak, hogy Ivánkának küzdelme jogos és igazságos volt.

Kaffkának Hontban való szereplése azonban még nagyobb ok volt arra, hogy azok, a kik ellen Ivánka évtizedig küzdött, még jobban meggyűlöljék a vén kurucot. A vármegye alispánja: Czobor László meg is ragadta az alkalmat, hogy az egykori hű Kossuth harcossnak napjait kellemetlenné tegye.

Rágalmazási pert indított Ivánka Zsigmond ellen, a ki nyílt ülésben azt állította róla, hogy hivatalos jelentésében félrevezette a kormányt a honti állapotokról.

Az ipolyasági törvényszék annak idején elítélte Ivánkát, de a kir. tábla és a kuria bebizonyítottak látta Ivánka állítását s ezen alapon a vád alól felmentette.

A megyében sokan várták, hogy Czobor az ítélet súlya alatt lemond, de az alispán e helyett egy újabb rágalmazási pert támasztott az agg politikus ellen s az ipolyasági törvényszék újra elítélte Ivánkát 20 napi fogházra s 450 korona pénzbírságra.

Ha az Ivánka által védelembe vett nép imája és fozása hatással lesz a puritán ember életére, akkor kilátás van arra, hogy az élet legvégig korában is a tengeri kigyóként huzódó per átká fogja kísérelni, feltéve, hogy a politikai viszonyok Hontban időközben nem változnak meg.

Igaz, hogy erre nincs nagy kilátás. Legalább erre mutatnak a közállapotok, a melyeknek illusztrálására elegendő az alábbi eset.

Hont-Besenőd község lakói panaszt tettek az alispáni hivatalnál, miszerint a község bírja áldomásért engedni pusztítani az erdőt, s hogy a vadászati jogot a felajánlott 60 koronával szemben 30 koronáért engedte át egyik barátjának.

Az alispán megbízásából Bo'gar főszolgabíró a helyszínen vizsgálatot tartott. A vádolt községi bíró a tanuk vallomásaival szemben nem igen tudott védekezni. Sejtve, hogy a paraszt vádlót mögött az öreg Ivánka áll, haragját ez ellen nyilvánította.

A főszolgabíró jelenlétében oly durva és reprodukálhatatlan sértéseket intézett Ivánka ellen, a melyek a korcsma bűzös levegőjében is visszatetszést szültek.

Ivánka erre becsületesértési pert indított a községi bíró ellen, a kit Márton ipolyasági járásbíró 2 napi elzárásra s 60 korona bírságra ítélt.

Ivánka most az ítélet alapján feljelentést tett a főispánnál az eljáró főszolgabíró ellen, mint a ki megtorlatlanul engedte hivatalos funkciója közben e durva sértéseket. Szomorú állapotok ezek, a melyeknek hatása alatt a még józanul gondolkodó elemek Lits Gyula főispán erőlyes közbelépésétől várják az ügyek jobbrafordulását.

G. Á.

Samassa érsek aranymiséje.

Távol a negyvilág zajától, szerényen egy kies fűrdőhely csendjébe elvonulva, jubilál Eger hatalmas érseke, Samassa József. Ötvenedik évfordulását ünnepli annak, midőn először mutatta be az oltárnál áldozatát az Urnak. Ötven évet járt az ifjúkor be-tölte után az igazság útján, mindenkoron fölemelt fővel, igazi magyar önérzéssel. Ötven év óta tett igaz, nagy szolgálatot hazájának és egyházának.

Samassa József diadalmas életpályájának kezdése abba a korbá esik, mikor a nemzet vezetői igazi nagy emberek voltak. Mikor Deák Ferencz, Kossuth Lajos és gróf Széchenyi István korszakra ragyogott fölöttünk. Mikor ott voltak a küzdők sorában Mailáth, Csáky, Sennyey és gróf Apponyi György. Simornak és Haynaldnak kortársa volt az egyházi tevékenységben és gr. Apponyi Albert, az egykori nemzeti párt élén egyik erős védszópát találta benne tevékenységének. A most jubláló egyháztudósnak nemzeti és hazafias érzés hevítté mindenkor. Legfőbb jellemvonása a hazaszeretet, jogérzék, a nemzeti jogok védelme. Nehéz napokban ez mondatta vele az emlékeztetés szavakat, hogyha a trón kegye és a nemzeti jogai közt kellene választania, ő ez utóbbit választaná.

Ez Samassa József, aki három évtized óta ápolja, növeli a történelmi hagyományoktól megszentelt Eger városában a nemzeti érzelmeket. Egész egyénisége magyar, egyeneslelkű s klasszikus, mint a középkor legnagyobb férfiúi, Tudomány mélyesége, ítéllete azért súlyos, a szónak mestere s írásai erejűek. Valóságos palmája a Magyarországi nyilvános közéletének, mert érzelmek a nemzetben gyökeresnek s a nemzeti erő és öntudat növelte őt magasra. Öven éves jubileuma alkalmából azért övezi őt nemcsak a nemzetének szeretete is. Ez a szeretet eljut hozzá a távol hegyek közé, az erdők mélyébe, ahova a nyilvános ünnepeltetés alól menekült. S ez a szeretet az ünnepi alkalomból elviszi hozzá a magyarok üzenetét: Az Isten, akinek ötven év óta hívséges szolgálója, tartsa meg őt még soká nemzetének!

Aachenből írják: Samassa József dr. egri érsek szerdán reggel a Nagy Lajos király által alapított magyar kápolnába mutatta be aranyimáját Párvy és Szemcsányi kanonok segítségével. A misénél a jubláló főpap azt a helyet használta, amelyet Nagy Lajos király adományozott a kápolnának; az oltár is magyar vonatkozású szent képekkel és jelvényekkel volt feldisztve, amelyek ugyancsak Nagy Lajos király adományai. A hazafias érzék, hite és az ünnepelés elől, bár távol a hazától, mégis ez ősi magyar emlékektől megszentelt, szinte magyar földön adott halálát az Urnak s fohászodott a nagy király korabeli régi dicőség visszatéréseért. Samassa érsek a mise után kíséretét latin és magyar imával megáldotta. A kanonokok végül a kápolna kincstárába helyezték azt az emlékérmét, amelyet az egri főkapitány az alkalomra veretett.

Füredi levél.

Herkulesfürdő júl. 23.

Azt hiszem nemcsak itt, hanem az ország minden fürdőhelyén most kezdődött meg az igazi fűrészes, amelynek állandó gyönyörű idő kedvez, úgy hogy az ember szinte vágyakozik már egy kissé boros, esős nap után. Itt különösen nagy a meleg csak a kora reggeli órákban és naplemente után élvezhető a remek, szép fürdő. Ekkor meg is népeznek a sétányok és mulatóhelyek akkora közönséggel, hogy azt hisszük, mintha egy kis városban volnánk.

A legfőbb vonzerőt nappal a térszék gyakorolják a publikumra, a melynek nagyobb

részét a szomszédos Románia szolgáltatja. Ezenkívül a világ minden részéből elzarándokolnak ide használni a páratlan kényelemmel és fényvel berendezett kényfűzőket, a melyeknek gyógyhatása igazán csodás és világhírnevet szerzett a fürdőnek. A fürdővendégek száma jelenleg több ezerre rug. Kolozsvárról itt időznek:

Pákey Lajosné két leányával, dr. Farakas Gérané, dr. Novák István ügyvéd, dr. Isacu Aurél ügyvéd fiával, Magyar Mihály családjával.

A fürdő egyik nevezetes vendége volt Kossuth Ferencz. De már elutazott s mint mondják, a kura igen jól tett neki.

Sok panaszt lehet hallani itt a közönség részéről a szobaárak túlmagassága miatt. S jogosan, mert még a legdivatosabb tengeri fürdőkön sem fizet az ember oly magas díjat a szállásért, mint itt. Az elegánsabb szállodákban 6—20 korona között váltakozik egy szoba napi ára. E drágaságnak oka abban rejlik, hogy a fürdő bérletje, a temesvári Agrár Takarékpénztár a magyar kincstárnak oly magas bérletszert fizet, hogy még ilyen nagy árak mellett is évenként több ezer koronát fizet rá az üzemeltető. Pedig az igazgatóság mindent elkövet, hogy elegancia és kényelem tekintetében a legkényesebb izlés is kielégítést nyerjen, de mindhiába, mert még most is a fűrészesen derekán sok szoba áll főtelen. Ezenkívül a publikum nagyobb része nem a pénzes világból, hanem Románia, Szerbia és a környék szegényebb osztályából kerül ide, a kik bizony nem sok pénzt hagynak itt. Pedig egy ilyen fényes fürdő fenntartása roppant nagy költséggel jár s a bérlet takarékpénztár, mint hírlik nem hajlandó még sokáig a vállalkozásra rá fizetni. Jól is tenné a kincstár, ha maga venné kezelésbe, mert akkor bizonyára nagyobb harmonia uralkodnék a vezetők között, mint jelenleg.

A magyar szellem és nemzeti érzés fenntartásáról a magyar színészet egy jól összehangolt társulata gondoskodik. Földes Sándor igazgatása alatt, a ki a kolozsvári Nemzeti Színháznak volt egy időben számottevő tagja.

Itt valóságos nemzeti missziót teljesít a magyar színészet s nagyobb pártfogást érdemelne, mint a miylenben jelenleg részesül. De hát a nembánomság, a magyarnak ez az átkos betegsége itt is lépten-nyomon tapasztalható s hiába hozza meg az igazgatóság a legnagyobb áldozatokkal, hogy a magyar színészetet méltóképen mutassa be, a magyar publikum közönyösségét még sem tudja megtörni.

Pedig művészi tekintetben is megérdemelné a társulat a közönség pártfogását. Olyan precíz, összevágó előadásokat produkál, hogy még nagyobb szinpadon is megállná a helyét. Tagjai között igazi tehetségek vannak, akik a magyar színészetnek bizonyára idővel erős oszlopai lesznek.

A nők közül Berceik Margit, Lévai Margit és Szilasy Juliska válnak ki különösen. Ez utóbbit Zilahy Gyula már el is szerződtette Aradra.

Ha Megyeri látna egy pár előadást itt, ugy bizonyára Lévai Margit énekeső, Szabó Pál tenorista és Madas Pista baritonist nemcsak a kolozsvári színház tagjai lennének.

Által igyekezett magát a felfedezés ellen védelmezni. És azon este az undor érzetével indult a házhoz, hol a felesége lakott.

Utána tudakozódva, egy kis nappali szobába vezették, hol őt munkában találta.

Amint belépett, Lucilla felugrott a székről és a gyönyör vad kiáltásával, vetette magát a karjaiba. Home szeliden távolította el magától a nőket, hogy ölését viszonzta volna.

— Lucilla! — mondá komoran, eljöttem, hogy még egyszer lássalak — hogy megmondjam neked — összerakodva, hogy nemrég elkövetett bűnödöt tudom.

Az asszony némán nézett az arcára.

Home folytató —

— Te kétségteletlenül azt gondoltad — hogy azon végzetes és kevéssé ósmert mérges használva, melynek a titkát tölem megtudtad, büntetlennél el tudsz menekülni és valószínű, hogy még a gyanyu sem érintet volna, ha nem teszed azt egy olyan vegytűlkebe, mely annak az erejét hirtelen kifejtette.

— A sürgönyömből azonban sejtetted, hogy fel voltál fedezve?

— Ah igen — mondá Lucilla hirtelen felemelve a szemét — áldottak érte!

Abból gyanítottam, hogy engem valami veszedelem fenyegetett, ámbar nem tudtam megmondani, hogy az mi volt. De én ismét igazságtalanul vagyok gyanúsítva.

— Hallgass, ha nem tudsz igazat beszélni — mondá a férje. Lucilla, ámbar előbbeni vakágomért boldognak kell, hogy gondolj, de ebben a dologban soha sem tudsz ismét megcsalni. Te Fitzhugh Ernőt megölted és a legkedvesebb fiatal asszonyt, aki valaha élt, a boldogságot tönkretett. Talán az ő életét is kockáztattad, mert vesélyesen beteg volt, midőn utoljára láttam. És ez nem az első bűnöd.

És rajtok kívül kapna itt Megyeri igazgató egy pár olyan kóristánót és kóristát, hogy mindjárt jobb kinézése lenne a kolozsvári színház karszemélyzetének s jól felhasználhatná őket még kisebb szerepekben is. Ha nem hiszi, tessék idejönni és megnézni.

A 80 éves Csetz tábornok ünneplése Amerikában.

Néhány nap előtt közöltük egy argentinai hetilapnak Csetz János tábornokra vonatkozólag közlést, melyben közli az illető lap, hogy az őz honvéd tábornok 80 éves születés napjára az ottani magyarok nagy társasága üdvözölte és magyar czigány zenével lepte meg. Ma ímég egy másik argentinai lap közöl terjedelmes cikket Csetzről folyó évi június 25-iki számában. Különös érdekességgel bír reánk nézve az argentinai napilap cikke azért, mert az őz honvéd tábornok élettrajza van ismertetve abban. A közlemény magyar fordításban a következő:

Csetz János élettrajza: született 1822. jun. 22-én Erdélyben Gidófalván, mult vasárnap töltötte be 80-ik életévét. Magas életkora dacára a hős magyar honvéd tábornok teljes erőben csodálata méltó emlékező tehetségnek örvend. Csetz János a magyar függetlenségi harcban (1848—49) való részvétele által ismeretes. Katonai kiképzését a bécsiújhegyi katonai akadémiában nyerte. Tanulmányainak befejezte után az osztrák hadseregben szolgált, hol később ritka és kiváló szakismerteti követeztében a tábornokhoz osztott be. Az első felolós magyar minisztérium alakítása után, melyben Mészáros volt a hadügyminiszter, ennek kívánságára Csetz 1848. június havában a magyar hadügyminisztériumba osztott be, mint katonai előadója a honvédelmi bizottmánynak a hol a felkérés vezetésével is megismerkedett. 1848. november havában nevezte ki Kossuth az erdélyi hadak tábornok főnökévé, a hol, mint Bem hadsegéde, különösen a csapatok reorganizációját által nagy szolgálatakat tett. 1849. május havában nevezetett ki Csetz tábornokká. Minden ezen időre eső csatáknak győzelmes róssze volt s míg az erdélyi hadak ez időben győzelmeiket arattak, addig a magyarországi hadsereg elveszté ellenálló köpességgel az ellennel szemben. A világsi legyver letétel után az erdélyi hadsereg helyeire is tartóztatlan lett. Érdekes volt Csetznek és segédjeinek Simonyi Sínkónak menekülése, kik mindketten utolsóak voltak a felkelés menekülteji közül. Miután az ország határa az osztrák-orosz csapatok által körülzáratott, Csetz előtt az egyetlen út maradt, Magyarországon keresztül Ausztriába. Paraszti ruhába öltözve érkezett Csetz és Simonyi Budapestre, a hol Csetz és Simonyi rokonainak egy felusi birtokán volt kénytelen töltetni a telet. 1850-ik év tavaszán Boroszlón keresztül Hamburgba menekült. Teljesen biztosítva az üldözésektől ott élt a soruldözött honfiai társaságában ünnepelve a hamburgiaktól, mialatt egy időben Hamsa városban elhatározta magát arra, hogy „Bem hadjárata Erdélyben” című művét kiadja.

Csetz 1860-ik év óta él körünkben. Ezen évben megöszült Svájlban egy argentinai nő vett feleségül Donna Basilát az ósmert Rosascsaládból (Rosas Manuel nagybátyja volt neje). Csetz itt is nagy szolgálatakat tett az államnak, ugyanis ő organizálta a mérnökcart 1865-ik évben a paraguay háborúra, 1879-ben ő vezette a katonai háromszögletést Rio Cuartól egész Pillahuincoig, 1870-ben igazgatója lett az újonnan általa alapított katonai akadémiának, 1885-ben nevezetett ki a mérnökkar főnökévé a vezérkarban, alapított egy szakiskolát, melyben tisztelt, utász és más magasabb képzettséget igénylő csapatokhoz képeztek ki.

Hét év óta visszavonulva legszorosabb családi körébe élve Csetz a már jól megérdemelt nyugalmat. Habár itt éppen úgy, mint a távol hazájától, magyar honban a legnagyobb tisztelettel övezik körül az őz tábornokot, a mely különösen mindnyájunk kívánsága, hogy ő még sok éven keresztül éljen boldogul, kit az itteni honfiai, mint közelebbi számunkban ismertettünk, a mult vasárnap az ünnepelt előtt kifejeztek.

Most már tudom, hogy bizelgéseiddel miért akartad, hogy de Mertenitől az írományokat megszerzezem. Azok a te bűnöd bizonyítékai voltak. Nem gondoltam, hogy a rossz hírű de Laurent kisasszony volt a feleségem!

De ez a kötelek felbomlott, a saját gonoszágod által. Ma örökre elváltak.

Az atyám neréért nem tudatom a rendőrséggel, hogy hol vagy, a meddig Amerikában maradsz. De, ha a tengeren ismét átjössz, semmi sem fog rá bírni, hogy kíméljelek. És most, Isten veled.

Megfordult, hogy a szobából távozzék, de Lucilla a lábaihoz vetette magát a térdét átölelve.

— Oh, Robert — kiáltá — légy könyöröltes!

Ha hibát követtem el, azt te érted tettem.

Adél megígérte, hogy gazdaggá tesz bennünket, ha ő valaha gazdag lesz; írott kötelezvényem van tőle. Drezdából írtam neki, tudattam vele, hogy Ernő beteg volt és kérdebe tettem, hogy megtartja-e azon ígéretét, hogy ha a férje öröklőni találja a Holtot, szép jövedelmet biztosít számunkra.

Adél tökéletesen megígért és ezt a választ kaptam: „Ha férjem Holtot öröklő, az ő és a saját magam nevében ígértem, hogy Home Lucillának, az én nagynénémnek, ötszáz font évi jövedelmet adok.” Ernő meghalt. És oh Robert, te érted tettem. Mindig gazdag kívántál lenni — mindig felázadtál a szegénység ellen; és oly bizonyosnak és könnyűnek látszott úgy vagyonhoz jutni.

Home fájdalmasan sohajtott.

— Jóságos Egek — mondá — honnan gondolhattam volna, hogy zuglódásaim ilyen iszonyatos bűnre vezetnek?

Eddig tart az Argentinisches Tageblatt június 25. számának kolozsvári közlése Csetz tábornokról. Kolozsvárt és az erdélyi részeken lakó barátai holnapról holnapra remélik, hogy az őz katoná 80 ik születés napja emlékére ez év nyarán hazájába talán visszatérhet, jönné is talán, ugylátszik szívvel-lellekkel, de megrongált egészsége visszatartja, pedig Széll Kálmán miniszterelnök kijelentette, hogy az agg generális a mint hazája határát átlépi 8000 korona évi nyugdíjat tesz részére folyóvá, hogy hazájában, melyből több éven át száműzve volt, életét anyagi gondoktól menten élhesse le. A kolozsvári orsz. történelmi emlékei muzeum őre a 80 éves évforduló alkalmából az őz tábornoknak az egyenlítő forróságát kibíró különböző specialis ételket, finom erdélyi borokat s a borszeiki fürdő igazgatóság szíveségéből egy láda borszeiki borvizet küldött. Erdélyi ismerősei közül hasonlóképpen többen kijelentették, hogy erdélyi speciálitásokkal lepik meg az őz generálisát. Csetz János Buenos Airesban Cordova-utca 1887 házszám alatt lakik.

Csetz Jánosnak neje ma már meghalt. Családja egy fiú és két leányból áll, fia dr. Csetz Leon ügyvéd, idősebb leánya Czeczillia férjezett Ledererné, ifjabb leánya Krisztina hajadon, ki atyjának ápolója és gondozója. Idősebb leányának két gyermeke van, mint unokák Leder Arhur és Czeczillia.

Csetz tábornok nemrégiben megküldötte a kolozsvári történelmi emlékei muzeum öröknek az egész család kabinet alakú fényképét, a melyet a legközelebb ismét meginduló Történelmi Lapok fog bemutatni.

SZÍNHÁZ.

Nyári színház. Holnap délelőtt már népes lesz a Nyári színház környéke. A színház tagjai holnap reggel jönnék ismét össze, hogy a próbákat megkezdjék. Egy heti előkészület után augusztus hó 1-én, pénteken lesz az első előadás. Az augusztus hóban színpadra kerül 3—4 ujdonság, lesz azonkívül több érdekes vendég szereplés. Megnyitó előadásul Hareczeg Ferencz „Ocskay brigadérosát” tűzte ki az igazgatóságnak. A czimszerepet ezuttal Szakács, Dili czigány leányt Tövelgyi Margit, Tisza Ilonát T. Halmi Margit játsszák. Augusztus 2-án szombaton „A postás fiú és huga” új édesek bohózatát kerül bemutatásra Kassaiával és Szabó Mariskával a czimszerepekben.

Gyöngyi Izó szinigazgató. A Fővárosi Nyári Színkörben játszik most Gyöngyi Izó. Híre járt, hogy a Vigaszínház, melynek a multban tagja volt a téli szezonra újból tagjai közé szerződött. Most hírt veszszük, hogy a Somossy-féle mulató, melyet konzorcium bérelt ki — igazgatását átveszi és ott színházát rendez be egyfelvonásos operettekbe és vaudville-kre.

Az Erdélyi Kárpát-Egylet működése.

— Észrevételek. —

III.

(Intenzív munka, intenzív kapkodás.)

A ki elolvassa azt a színes tudósítást, a mely az évi jelentésekben, a székelly mentési akcióról és egyéb működéséről szóló lázas tevékenységről szól, e bámulva kiált fel: Micsoda hatalmas munkálkodás! Milyen óriási tevékenység! Mennyi mindezzel foglalkozik ez a sokoldalú egyesület!

— Te hirtelenében nagyon lelkiismeretes lettél — jegyezte meg a felesége gúnyosan, azonban még mindig rajta csüngve. Te egyszer megpróbáltad alkulcsnál bejutni egy szobába és a szekrényt feltörni és egy éjjel annak az asszonynak a házába lopoztál, a kit halálosan megbántottál. És ki volt az, aki a Logan Archi életét tönkre tette?

Home összerázkodott.

— Az szerencsétlen tett volt — válaszolá; de nem volt szándékomban a fiúnak bajt okozni. A többi tévedéseimért — hogy irományaidat visszaszerzezem és tégedet a Logan házába menni segítsélek, olyan uton melyet egyedül én tudtam — vádold a saját szépséged ígézetét és teljes bizalmamat benned. De az én bűnöm nem egyenlő azzal, melylyel te a lelkedet bezenyeztetted és örökös száműzetésre kárhoztattad magadat. És a bűnöd teljesen sikertelen volt. Ernő meghalt, de gyermeke lesz az örökös.

Ekor vad kiáltás tört ki az asszony ajkairól.

— Igen, mi azt reméljük, hogy a fia lesz az örökös. Reginald sokat vesztett a testvére halála által és ha akarná sem tudná a felesége gonosz egyezkedését teljesíteni.

— És de Merten! — lihegte az asszony.

Férje nem értette meg a hangjában levő félelmet.

— És most — mondá — örökre el kell válnunk. Igyekezz megbánást érezni, ne zárd be füledet a lelkiismeret hangja előtt. Jelenlegi színelte vallásosságodnak a gyűlöletes képmutatását változtatd valódi bánattá elkövetett bűneid miatt.

(Folytatása köv.)

Ha azonban közelebbről, szakértői szemekkel vizsgálják ezt a mindenféle szakba vágó működést, felfedezik a jongleur színes golyóbsait a melyek káprázlatok ugyan, de értéket nem képviselnek.

Ez a működés Sipulusnak azt a tárczáját juttatja a szemlélnök eszébe, a mely egy miniszteriumban működött tanácsosról szól. Ez a tanácsos teljesen dologtalan ember volt. Értékes munkát végezni nem tudott. Am azért a lázas tevékenységet annyira tudta mutatni, hogy elkápráztatta a felelválokat a egymásután emelték őt a ranglétrákon.

(Lázás tevékenység sokasága.)

Az EKE. évi jelentésben foglalkozik a következő dolgokkal:

1. Oláh fészek áthelyezéssel V. Vinulujból Oláh-Szendi-Györgyre.
2. Fürdő vállallattal.
3. Borviz üzelettel.
4. Házi iparral.
5. Néprajzi muzeummal.
6. Székely birtokviszonyok rendezésével, tagosításával és erdő arányossággal.
7. Népkönyvtárak létesítésével.
8. Ipar iskolával.
9. Gyümölcs konzerv gyárral.
10. Szarvasmarha tenyésztéssel.
11. Sertés tenyésztéssel.
12. Juh tenyésztéssel.
13. Bányászattal.
14. Házi iparral.
15. Áru forgalommal.
16. Hitelüggyel.
17. Csángó kérdéssel.
18. Romániában színlődő szegény székelly családok gyermekeinek hazahozatalával.
19. Stb.-val 20. stb.-vel.

A mennyiben értéket képviselnek ezek a munkák, azokat végezze s végzi az EMKE, a gazdasági egyletek, iparkamarák, bányászati testületek stb.

(Papír buza, papír akció.)

A kárpát egyesület ezeknél és más kérdéseknél azt a feladatot végzi, a mit a *börze ügynökök* teljesítenek legtöbb esetben kéretlenül az eladó fél és vevő között. Nem képviseli egyik felet sem, deugraztani igyekszik mind a kettőt, pusztán azért, hogy az üzletből nyereséget tehessen zsebre. Egy-két általa félig-meddig megoldozott tervet kivéve, a többinek az az értéke van, a mi értéket a börze ügynökök *papiros buzája* képvisel. Véletlensre, hangulatra, eshetőségekre van alapítva minden törekvése. Ez volt az oka, hogy a székelly mentésnél, komoly férfiak idejekorán észrevették, a mint mélyebben belepillantottak a kártyákba, a helyzetet s engedték az Ekét, hogy folytassa eddigi működését a turisztika terén, a székelly akció irányítását azonban megvonták tőle.

(Drága tandíjak.)

A kárpát-egylet úgy látszik, nem vonta le ebből a konzekvenziát. Hü és következetes akar maradni eddigi irányából. Nem elégszik meg kijelölt feladatával, a turisztikával, melyet ha cseztudatosan és teljes odaadással művel vala, tizenkét év alatt meglepően szép eredményt érhetett volna el.

Ámde egy nagy hiba van e nagyszámú tagokkal bíró egylet organismusában. Egy 12 éven át ki nem korrigált, őz hiba. E hiba áll a *dolgokhoz nem értésből*. Sem a turisztikához nem értettek, sem a fürdőüzlethez, sem az ásványvízüzlethez.

Midőn a vizre elpazaroltak oknálkül vagy 30 ezer koronát, könnyű lelkiismeretességgel kivágta magát az előadó az 1897-ben a városház termében tartott közgyűlésen, hogy ők nem értették ehhez. Ezzel a „Klikk” napirendre ért, új ügynököt szerződtettek, a ki még mélyebben beáztatta az egyesületet a tandíjköltségekbe.

(Országos kéregetések.)

Nem lévén járatos az egyesület semmi féle dologban, lelkiismereti kérdést sem csinálnak a napirendre vett ügyekből. Minden ügy egy eszköz náluk az országos kéregetésre, arra a célra, hogy az irodát fenntartsák.

A székellymentés volt tudtunk szerint utolsó címűk, országos kéregetésre, a kárpát egyleti iroda fenntartására.

Ámbar az akció vezetésétől az egyletet még a tavasszal leszerelték, a gyűjtés és adakozás a *székely mentésre*, a Kárpát egylet felhívásaira a vidéki lapok hírei szerint az ország távolabbi pontjain még mindig foly.

Az idén remélhetőleg már végeznek ezzel s akkor kezdetét veszi, a „erő gyűjtés” mint új alapszabályaik pontozatai mutatják, kulturális akció és közgazdasági tevékenység címen.

(Hivatásos egyletek és a csélosap működése.)

Ebben a csél-csap lázas tevékenységben veszélyt látunk azoknak az egyleteknek működéséi sikerére nézve, a melyek komolyan, hivatásszerűleg teljesítik a feladatokat, a mikbe a kárpát egylet, hogy a látszat szerint tettekként tényszerű legyen, bele kap, a nélkül, hogy értené hozzá. És tévedésbe

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1902. Julius 24.

Rejtett bonyodalmak.

Angolból fordította: Amica.

LI.

(Folytatás)

(112)

— Egy pillanatig se bánkodjon felette, mondá Laura, én soha sem tettem azt ámbar oly sok bűnátom volt.

Loganné gyöngyöden megcsókolta. Az ő élete a gyermek boldog nevelésétől és a fiatal anya gyöngyödsége és kedvessége által vídámabb lett.

New Yorkba érkezve és érkezését különböző napi lapokban hirdetve, Home levelet kapott a feleségéről, tudatva vele, hogy őrtúlna ha őt abban a faluban, hol otthon talált meglátogatná.

Nyugtalanul várt, hogy azzal a nyomorult teremtséssel aki a nevét viselte, beszéljen, rögtön utra kelt és a falufogadójába érkezve, azt kérdezte a vendégfőstől, hogy Home asszonyról tud-e neki valamit mondani.

— Igen a vendéglős tudott Homené egy nagyon szelid életű esendes asszony volt, aki egyedül lakott és varrással foglalkozott természetesen, hogy szegény volt, azonban általános tisztelgésben részesült, mert a baptisták gyülekezetének nagyon buzgó tagja volt. A lelkes igen kegyes és istenféle asszonynak gondolta.

Home borzongást érzett amint hallotta. Lucilla a legrosszabb féle képmutatás

ejti azokat, a kik anyagi hozzájárulásukkal talán nagyobb sikerrel juttathatnának diadalra egy-egy fontos ügyet, ha valamelyik gazd. együletben, Emkében, iparkamaránál, vagy más, a dologgal érdemlegesen, hivatás-szerűleg és komolyan foglalkozó testületek-nél segítik diadalra jutni.

Nem gáncs és nem az intézők személye iránti rossz indulat mondatja el velünk mindezeket. Az intézők másodrangú szerepet játszanak mindig a kérdésekénél, melyet jól vagy rosszul szolgálnak.

A mennyiben jó és értékes szolgálato-kat találunk a Kárpát egyület működésében ezeket is felelősségre. Rá fogunk mutatni az irányzatra is, melyet a múlt kapkodásaival szakítva, a jövőben követni kell.

(Folytatása következik.)

„Ellenzék.” Felhívás előfizetésre.

Julius—Szeptember

és

Julius—Deczember

hónapokra.

Jul.—Szept. hónapokra: 8 korona.

Jul.—Decz. „ : 16 korona.

Juliusra: 3 korona.

Az előfizetési pénzek a következők címre küldendők:

„Ellenzék” kiadóhivatalának.

Kolozsvár.

Előlehet fizetni bármely naptól kezdve.

Mutatvány számot kívánatra szívesen küld a kiadóhivatal.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, július 24.

— **Ereklük a szabadságharc idejéből a kolozsvári múzeum részére.** A kolozsvári ereklük múzeum 6-re igen értékes ereklük és iratokra nézve szerzett értesítést a múlt héten Tordán és vidéken tett útjában. Múlt vasárnap Hunyad megyében talált történelmi szempontból is értékes reliquiákat. Szombaton egy külön bizottsággal Nagy-Bányára száll ki, a hol néhai Kovács Lőrincz örnagynak, a tántoríthatlan hazafinak több történelmi becsesel bíró emléktárgyát fogják átvenni. Ez átvételre meg hívták a jelenleg Színészvárláján időző Bartók Lajost is, a Petőfi társaság alelnökét, a ki 1899-ben azt a nagyszabású országos Petőfi ünnepet rendezte Fehéregyházán. Ez ünnep kedvéért, valamint azért, hogy Bartók Lajos szívetgyújtó szónoklatát meghallgassa, aa öreg 34 éves Kovács Lőrincz megtette a 600 kilométer utat, elzarándokolt Fehéregyházára. A vasut állomástól a siroki gyalog tette meg az utat, a múzeum örének társaságában az izzasztó hőségben. Végig hallgatta a beszédeket, Fehéregyházán is, Segesvárt is. E. Kovács Gyula szavaltatásról, a ki hatny dalát zengte el Petőfi sírja felett és Bartók Lajos szónoklatáról nagy lelkesedéssel nyilatkozott.

— **Tűzijáték az Erzsébet sétat ut javára.** A sétat téri kioszk bérli szombaton este nagy tűzijátékot rendeznek a kiosk körül. A tűzijáték igen változatos lesz. Ennek folyamán a szabadtéri táncmulások fognak muzsikálni. A közönség belépő díjat nem fizet. A fogysztás után remélhető tiszta jövedelmei az Erzsébet sétat ut javára fogja a bérli fordítani.

— **Bartha Miklós sajtópöre — Kolozsvárt.** Emlékeztet meg az olvasók előtt, hogy mikor Agai Adolf a Borszem Jankó szerkesztője Timon Ákos egyetemi tanár házasságát és annak csendjét és tisztaságát tollával beszennyezte: Bartha Miklós lapunk főszerkesztője cikket írt a sajtó tisztessége érdekében és megtámadta Agait. Ezen cikk miatt Agai bepörrölte. A pör azelőtt végződött, hogy a képv. Ház nem adta ki Barthát, mert nyilvánvalónak tartotta, hogy a köztisztességet védelmezte a sajtó visszaélése ellen. Ugyanekkor a Nagyvárdon nyomtatott és Kolozsvárt árusított *Friss Újság* szerkesztője Barthát becületben sértő és rágalmozó szavakkal illette. Ezért a cikkért aztán Bartha Miklós sajtópört indított a *kolozsvári törvényszék*nél. A vádhatározatot kimondták Halász ellen, ki a cikket szerzőjének vallotta magát. A főtárgyalás folyó hó 26-án is. A tárgyalásra lejön Bartha Miklós is *Visszatér Soma* ügyvédjével.

— **A polgári dalegyület hangversenye.** Tévesen közölték tegnapi számunkban a polgári dalegyület hangversenyét. A hangversenyt vasárnap este 7 órákor rendezik az Erzsébet sétat ut felső pihenőjén. A hangverseny iránt széles körben nagy az érdeklődés.

— **A kolozsvári mentő egyület tanfolyama.** Dr. Konrád Dániel orvostu-

dor, a mentő egyület titkára szombaton a Szamosvölgyi vasut végállomására, Nagybányára utazik, az első segélynyújtásból előadások tartása végett. E vidéken több ízben fognak tartatni előadások.

— **A Mátyás király lovas szobrára** újabb a következő adományok érkeztek: Gróf Berchtold Richárdné 100 kor. A negyvenedik állami polgári leányiskola 50 kor. gr. Apponyi Sándor 40 kor. A Losonczy lakarek és hitelbank 128 kor. Eisner Ervin tescheni lakos 10 kor. A magyar általános biztosító társaság miskolci vezérigazgatója 17 k. Kis-Kun Fegyverházi polgári leányiskola 24 kor. dr. Ujfalussy József debreczeni lakos 55 k. 40 fillér.

— **Anna bál Előpatakban.** Előpatak fürdő fiatalsága folyó hó 26-án este, megtartja a hagyományos Anna bált, mely az idén annál is inkább fényesnek ígérkezik, mivel illusztris vendégekre van kilátása a rendező bizottságnak. Ugyanis névszerint: Potasz József v. b. t. t. főispán, Dániel Gábor képviselőházi alelnök és családja, Széll Ignác belügyminisztériumi államtitkár és családja, Sándor János főispán, kormánybiztos és neje, Beldi László főispán, Ruffy Pál min. tan. és képviselő, Bonczák Miklós képviselő és még több más kiválóság megígérték a bálón részvételüket.

— **Elhalasztott népgyűlés.** A kézdívásárhelyi függetlenségi és 48-as kör az önálló vámtérület érdekében a múlt vasárnapra népgyűlést hirdetett, melyet azonban az idő rövidsége és arra való tekintettel, hogy a népgyűlést szélesebb alapon kívánják feltételi, nem tartották meg. A népgyűlést majd a Lajos napi ünnepségekkel kapcsolatban fogják megtartani.

— **Milyen az idő?** A levegőnyomás szélső értékeinek elhelyezkedésében lényegesebb változás nincs, bár Közép-Európában a barométer általános emelkedett. Közép-Európában az idő esős és hűvös. Zivatarokat jelentettek Németország délnyugati, meg keleti megyéiből. Nálunk is alacsonyabb lett a hőmérséklet és az ország északi nyugali részeinek kivételével, sok helyütt voltak zivataros esők.

— **Egyetemi tanulók ösztöndíj pályázata.** A legfelső magán és családi alapok és kir. főigazgatósága az 1902/1903. ik tanévből kezdve a budapesti kir. magyar tudományegyetem, a kolozsvári Ferencz József m. kir. tudományegyetem és a zábrábi Ferencz József egyetem segény sorsú és érdemes hallgatói számára alapított évi 300 arany forintnyi Ferencz József—Erzsébet arany ösztöndíjra pályázatot hirdet. A beadási határidő folyó évi augusztus 15. diki. A pályázati feltételeket a hivatalos lap tegnapi száma részletesen közli.

— **Carmenitta meghalt.** Carmenitta, a tüzesvérű spanyol tánczosnő, a kit két év előtt a kolozsvári közönség is sok gyönyörűséggel látott az orfeum deszkáin, mint egy Rio de Janeiróból érkező távirat jelenti, ott meghalt. Nemrég indult el Dél-Amerikába művészi körutrá, de Brazília fővárosában megállította a sárga láz. Itt már nem is tánczolt, a gyilkos kór ágyba döntötte és rövid pár nap szenvedés után meg is ölte. Érdekes, hogy az elhunyt híres tánczosnőnek nem is folyt spanyol vér az ereiben. Francia szülöttől származott és Dausset Carmennek hívták.

— **Szinielodás Kolozson.** A nálunk időző budapesti színivendékek vasárnap a kolozsi sőfőrdőn szinielodást rendeznek. Szinre kerül az alkalmommal a minapán nálunk is szép sikerrel előadott *Falsiak*. Azonkívül előadják Gárdonyi dialógusát a *Balesetet*. A szereplők kevés kivétellel ugyanazok lesznek, mint nálunk; és pedig: *Aspászi* Kata, *Török* Károly, a kolozsvári Nemzeti színház tagjai, *Jakabfi* Jolán, *Pintér* Lajos, *Nyilas* Kálmán, *Szabó* Gyula színivendékek. A „Baleset” *Kiss* Marika és *Nyilas* Kálmán adják elő. Az ott üdülő fürdő közönség között általános az érdeklődés a szinielodás iránt.

— **Vihar, jégeső, tűz.** Nagy vihar pusztított tegnapelőtt — mint azt nekünk onnan írják, — Szolnok-doboka vármegye délketi és Kolozsvármegye északkeleti részeibe, mely Melegföldvár, Buza, Kapor, Katona, Móc stb. községek vetéseiben nagy kárt tett. Az erős égzengésekkel és villámlásokkal kísért vihar jégesőt is hozott, melyek helyen ugyszólván kipaskolta a szemet a gábnából s a még zsege kapás növényeket tönkretette. Több helyen le is csapott a villám. Így Melegföldváron *Pozsonyi* József gazdaembernek a csútrjébe, mely porrá égett. Komoly veszedelemben forgott a csútr mellett emelkedő, deszkából épült r. kath. templom is, melyet csak a lakosság fáradságos buzgalkodása mentett meg a pusztító lángoktól. A résztvét annál nagyobb a károsultak iránt, mert a környék lakossága szerfölött szegény.

— **A viharágyú és az isten nyila.** Bécs környékén több ágyúval erős ostrom alá vettek egy nehéz felleget. Már már remélték, hogy szétverhetik és elháríthatják a természetől a jégeső veszedelmét. Ezáltal azonban az éjiek voltak erősebbek. A mint egyik ágyú eldőrdült, annak feltörő füstjén lecsapott egy villám s az alatt levő 6 ember megöltötte. Mind a hat rögön szörnyet halt.

— **Gyilkos férj.** Mezőkovácsházáról írják: Pozsny István itteni tekintélyes gazda gyönyörű leányát hat évvel ezelőtt egy meggyesi legény vette feleségül. A szép asszony csakhamar megunt az urát, elhagyta és egy Arad mellett lakó urasághoz ment gazdasz-szonynak. Férje többször könyörgött, hogy jöjjön haza, de az asszony nem tágitott és az uraságnál maradt, akitől két gyermeke is született. Folyó hó 20-án az asszony haza-jött szüleihez látogatónak. Férje felkereste és iemét kérte az asszonyt, térjen vissza hozzá. De az asszony most is körlehelten maradt. Erre a férj úgy tett, mintha bucsuzni akarna és átölelte feleségét, miközben egy nagy konyhakést döfött az asszony hasába, úgy hogy ennek belsejébe rögön kifordult. Az élet-veszélyesen megsebesített asszonyt Schaffer dr. vette kezelés alá, aki a sebet feltétlenül halálosnak mondotta. A gyilkos férjet, aki a merénylet után megszökött, a csendőrség másnap elfogta.

— **A merénylő gyilkossága.** Kolozsmegyei Merénylő községben közös malmuk volt Panyó Onucz Zudrik és Kapete Onucz Csirki molnároknak. A férfiak azonban csakhamar ellenségek lettek és azon időtől fogva, midőn egy tartozás kiállításában Kapete Onucz részesedni nem akart, Panyó Onucz folytonosan üldözte. Felgyújtotta a szénboglát, összevagdalta az ökrét, tavaly május hó 8-án pedig este 9 órákor elment Kapete Onucz házához és a családja körében vacsozást tartászt az ablakon keresztül vadsarabokkal töltött pisztolyával agyonlőtte. Egy másik bűn is terheli Panyó Onucz Zudrik lelkét. Régóta ellenséges erővellet viseltetett Skó Kamut körjegyző ellen, a ki különben az egész község előtt nem állott valami nagy szeretetben. A jegyzőt megleste a regiczei országúton és rövid egymásutánban négyszer rálőtt. Első ízben nem talált, kétszer azonban megsebesítette, egy lövés pedig a vele levő bányai kőrovost találta. Panyó Onucz Zudrikot elfogták és a kolozsvári esküdtbírószág elé állították, a mely egy rendbeli szándékos emberölés, 3 rendbeli gyilkossági kísérlet büntetésében mondja ki bűnösnek és elítélte 15 esztendei fegyházra. A kir. kuria szűneti tanácsa ma, Szeghed Ignác bír. előadása alkpján az ítélet ellen beadott semmisségi panaszokat elutasította. Panyó Onucz a Sikó Kamut körjegyző esztére vonatkozólag a törvényszék előtt azt vallotta, hogy a község lakói bujították fel a jegyző agyonlövésére. Meg is nevezett négy egyént, a kiket azonban a törvényszék, a lefolyt tárgyalás után felmentett a vád alól. Ezeknek viszonydjára a kolozsvári törvényszék Panyó Onuczot hamis vád miatt elítélte külön 2 és fél év börtönrre. Ezt az ítéletet a tábla is megerősítette.

— **Haller Louise grófnő levele.** Tegnapi táviratunk említette, hogy H. L. grófnőnek kogdíjat kívánnak adni az állam részéről. Ez ellen azonban, mint a távirat végén már említettük, már előre tiltakozik a kiváló honleány.

Haller Louise grófnő levelének egy részlete, melyet a család egy előkelő kolozsvári öreg barátjához Berlinből 1902. július elején küldött, ezt mutatja: A levélnek ez a része így szól.

„A Haller János cikke olyan tartalmu volt, a mely saját magát itéli el. Nem helyes ur embernek epébe mártani tollát, hiszen senki sincsen biztosítva szerencsétlen sors ellen. János félt attól, hogy én kegyadományt kaphatnék, és azt elfogadnám, ezt akarta ő semmivé tenni. Hát ezt ő az én beleegyezéssel is tette volna, nem volt szükség arra, hogy megtagadjon engem. Régen megírtam azt, hogy könyv-adományt el nem fogadnék semmiért a földgömbön sem. Nekem semmi sem kell, kizárólag azt ohajtottam csak, hogy az általam a kincstár érdekében felajánlott cserét a kincstár fogadjja el és vigye keresztül. Ha ezt nem tették, egyébre nem reflectálok és nem is fogadnék el semmi néven nevezendő pénzt *senkitől* soha sem ez életben. Kár volt tehát nagyon is határozott nyilatkozatom ellenére ilyesmit megindítani. Vissza utasítanám a pénzt még a királyi szemben is.

Ebben már Haller Jánosnak igazat adok: megfordulna a sirjában felettem, ha én mint koldus azoktól fogadnék el filléreket, a kik szemtelentl kidobtak és oly vakmerőséggel megkárosítottak engem. Ezt ék furcsán is esztélte ki, amint gyermekeim írták: évi 1000 fti a császári chatulból, mint elismerését atyám honfiai tettéért !!! én élvezzem azt, a mire ő gyűjtött érdemet; na ez kellene nekem még csak, egyéb semmi. De elvontak tőlem 115000 fti értéket és adnának cserébe egy pár ezer ftiot. Hiszen már 60 éves vagyok, alig élvezhetném ezt a könyörpénzt 3—4 évig, ez Geschéfnek elég jó volna mondhatom, de ehhez én már hajlandósággal nem bírok és inkább fogom szolgálni a németet a mindennapi kenyereimért, minthogy az ilyen sáfr pénz után kinyúltem kezemet.

Ismétellen kijelentem, hogy semmiszínalatt sem fogadnék el egyetlen fillért sem, semmiféle cím alatt sem és akkor vége szakad ennek az egemet csak nagyon lesújtó tervnek. Kizárólag és egyedül csak azt a cserét fogadnám el, a melyet irataim között is bemutatam, egyebet semmit. Ha megcsaltak és végig sérteni is tudtak, legyenek boldogok vele, nekem azért kárpótás nem kell.”

Mint a B. N. ban olvassuk, Darányi Ignác miniszter revízió alá véteti a biró-vásárlás ügyét. Ez helyes is. Gróf Haller Louise, ha igazságosan a *miniszterium hivatalos becselése szerint* fizetik ki a grófnő megvett birtokát, semmiféle kegyadományra nem szorult. A baj ott van, hogy egyik miniszteri tisztviselő felhasználta a kitűzött árverésnél a nyomozott helyzetet s mert nem volt árverelő, megvette a hivatalos becselés kétharmad árán a fehéregyházi birtokot.

— **Posta ügyönkség a székelv-földön.** Ha egy pillantást vetünk a székelv-földi posta viszonyokra arra a szomorú tapasztalatra jutunk, hogy ezen a téren is visszafelé megyünk és nem előre.

Ime álljon itt egy példa: A 80-as években Oroszhegyen kocsi-postát állított postahivatal volt, a kocsiposta jövet és menet

érinfette a szentkirályi postahivatalt. De a forgalom nem volt arányban az említett posta hivatalok kisdarával, s ezért beszüntették.

A mindennapi kocsipostát a gyalogposta váltotta föl. A szentkirályi postahivatal megszűnt. A kereskedelmi miniszter az 1901 évi 30.292 számú rendeletével posta-ügyönkségeket szervezett. Általános örömet keltett ez az új intézmény. Nemsokára azonban az örömet szomorúság követte. Rá illik erre az a közmondás „Adtál uram esőt, de nincs köszönet benne”, mert olyan körülmények nélkül van beosztva, hogy az érintési községeknek semmi előnyére nincs. Ha pl. Udvarhelyen aug. 1-én feleadják a levelet szent-Királyra, est a levelet aug. 2-án kivi-sziki Oroszhegyre és csak aug. 3-án hozzák be Szentkirályra. Udvarhelyhez Szent-Király 9 km. s mégis 3 nap alatt jön oda a levél, pénz vagy sürgöny. Ime, a minden tekintetben szédítő gyorsasággal működő XX-dik század leglassabb postája, illetve posta-ügyönksége.

Ez a sanyaru posta állapot az udvarhelyi járás következő körjegyzőségeiben van, a felsőboldogasszonyfalvi, a farczádi, a szent-tamási és a szentkirályi körjegyzőségekben. Összesen 14 község.

Ezek közül a szentkirályi körjegyzőség kért ugyan postaügyönkséget, de az igazgatóság nem adta meg, mivel; az oroszhegyi postaügyönkség forgalmi kimutatásából nem tűnt ki kellő forgalma a szentkirályi körjegyzőségnek és köre községeinek. De nem is tűnhetett ki, mert majdnem közép uton vannak ezek a községek Udvarhely és Oroszhegy között s inkább bevisszik a leveleket és pénzt Udvarhelyre, ha ez által az előtthik igazán becses munkaidőből egy napot ellop-nak is — mint Oroszhegybe, a honnan 2 napi késéssel megy el a levélük vagy a pénzük.

Ezeket tartottam szükségesnek elősorolni azért, hogy az igazgatóság a helyi viszonyokkal ilyen alakban is ismerkedjék meg és egyuttal lássa a nagy közönség, hogy ma, a midőn ki van mondra, segítsünk a székelv-yekeken, a magyarság bástyáján, olyan dolgokat vonakodnak megadni, amire elkerülhetetlen szüksége van.

E. I.

— **A ki a hajón született.** A szapárligeti anyakönyvnek érdekes szenzációja van. A járási főszolgabíró minden anyakönyvi bejegyzést, mely elült a rendes anyakönyvi bejegyzésektől, köteles bejelenteni az alispánnak. Így tett a kisenői főszolgabíró is. A kisenői főszolgabíró által bejelentett anyakönyvi bejegyzés a következő:

„Felvétetett 1902. július hó 20-án, A belügyminiszter leirata és az aradmegyei alispán rendelete folytán bejegyeztetik, hogy „Pisa” nevű német gőzös hajónaplójának 8. lapjáról kiállított kivonat szerint 1902. évi február 19. én reggeli 5 és fél órákor polgári idő számítás szerint 49o 51 percz északi szélességében és 14o 36 percz nyugati hosszúságában a magyarországi szapárligeti illetőségű Hilger József bognármester utas felesége kis leányt szült, ki Francziska nevet nyert.”

A kis Higler Francziska ezek után majd, ha a papája beiratja iskolába, arra a kérdésre, hogy hol született, nagy komolyan adhatja a különös választ:

— A 49 fok 51 percz északi szélességben és a 14 fok 36 percz nyugati hosszúságban.

Mulatságok.

Magyar-Nagy-Somboron az „Emke” iskola helyiségében 1902. évi július hó 26-án M. N. Somboron építendő ev. ref. templom-torony javára műkedvelői előddással egybekötött batyus táncvizigalmat rendeznek. Személyiag 1 korona 40 fillér, családjegy négy személyig 3 korona. négy személyen felül 4 korona.

*

Az abrudbányai tanuló ifjuság f. évi augusztus 3-án a „Detonáta” szálloda nagytermében játékonyczélú, táncmulatsággal egybekötött szépműsorú Petőfi-emléknapot rendez, belépő díj: Személyiag 1 korona. Családjegy 2 korona.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefonszámításai és sürgöny-levelei.

Meggátolt szerencsétlenség.

Dáva, jul. 24.

Folyó hó 22 én esetefel kötelelességre-rően bejárta vonalszakaszát Piski és Szászváros között a 104. sz. örház pályára. Semmi különöse nem tapasztalván, betért az örházba. Ekkor folytonos menydörgés és villámlás között szakadt az eső és Tordos-nál a Répás-patak kiáradt s hullámai hosszú vonalon mosták a vasuti töltést. A pályáról tudva, hogy nemsokára két személyvonat és két gyorsvonat fog közlekedni a vonalszakaszon, zuhogó esőben lámpával ujból megvizsgálta a vasuti töltést. A Szászvárosról Piskire fel induló személyvonat vörös lámpái már látszottak, midőn az ör észre-vette, hogy a patak-meder közelében 8—10 méternyi szakaszon a sinek és talpák a le-vegőben lógnak és a töltést elmosta a vízár. A lámpával azonnal megadta a vészjelt és sikerült a személyvonatot 4—5 méternyre a veszélyes pont előtt megfékezni és ez által borzasztó katasztrófának elejét venni. A vonaton, mely egész gyorsasággal haladt,

igen sokan utaztak. A vonatot vizszoalatták Szászvárosra és Piskiről azonnal nagy munka-erő vonult ki a helyszínre. Az egész éjjel szünetelt közlekedést reggelre helyreállították.

A Hajó-katasztrófa.

Hamburg, jul. 24.

Az Elbán történt hajószerecsét-lenség alkalmával, a mint ma délig konstataáltak, **109 ember tűnt el.**

Hamburg, jul. 24.

A Primust ma kiemelték a ten-gerből és holnap partra teszik. Eddig már 26 holtestet halásztak ki a vízből. **Összes halottak számát 112-re teszik.**

Örült gyilkos.

Temesvár, jul. 24.

Szoka községben Müntzan Valéria pa-rasztasszony ma reggel örülesi rohamában 7 éves fiát és 4 éves kis leányát fejével összevagdalta. Az ügyészség megindította a vizsgálatot.

Kolera.

Péterváry, jul. 24.

Mukden mandsuországi várost hivatalosan koleraszerűsnek nyilvánították. Kharbinból jelentik, hogy július 3-ától 14-éig 234 orosz és 523 kínai ember kapta meg a kolérát és 81 orosz és 363 kínai halt meg.

Alexandria, jul. 24.

Musában a hivatalos jelentések szerint 210 ember betegedett meg kolérában és ezek közül 147 halt meg. Kairóban egy Musából odamenekülő asszony kolérában meghalt.

Tüntetés.

Páris, jul. 24.

A kongregációk ellen nagy tüntetések voltak. A tömeg ordította:

— Veszenek az eretnekek! Éljen a szocializmus. veszenek a Jezsuiták!

A rendőrség közbelépett, de a tüntetők bottal és kövekkel támadták.

A rendőrség csak karhatalommal bírta megfékezni a népet. Az utcákon és kávéházakban verekedések történtek és itt-ott revolver lövések dördültek el.

Aranymisés érsek.

Eger, július 24.

Samassa György egri érsek jubileumára tegnapi a város lobogódíszolt.

Tegnap 9 órákor modta az érsek az aranymisét

Délelőtt az egyházmegye tanító-sága diszkörgyűlést tartott.

Délben bankett volt, melyen többben közvöltozték a főpapra. Már eddig sok üdvözlő táviratot kapott az ünnepeit miniszterektől, főpapoktól, főuraktól.

Kolera Bécsben.

Bécs, jul. 24.

Az irgalmasok kórházában Knauer Antal 56 éves férfi kolérában meg-halt. Más hírek szerint kolera nosz-trásban mult ki.

Széll a királynál.

Budapest, jul. 24.

Széll Kálmán ma délbén Rátót-ról Ischlbe utazott, hogy a királynak folyó ügyekről jelentést tegyen.

Villám csapások.

Szatmár, jul. 24.

A zivataros időjárás itt napirenden van. Több helyütt lecsapott a villám.

Igy a tegnapi nagy felhőszakadás vonult végig a városon. A villamos kocsik megállott a piacon. Egyszerre a menykő beleszapott. **A kocsi teljesen összerongálódott, de az utasoknak nem lett semmi bajuk.**

Ugyanakkor egy villám lecsapott a Szamos uszodájába is a fürdőzők közé, de emberélet nem esett áldozatul.

Orczy Dezső a papánál.

Budapest, jul. 24.

Rómából távirják, hogy a pápa magánkihallgatáson fogadta Orczy Dezső képviselői titkár. Barátságos beszélgetés közepette kérdőzködött a magyarok viszonyairól, s Magyarország terménykilátásairól.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és lapfajladonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Szolnok-Dobokavármegye alispánjától.

Sz. 12126—902.

766. 1—1.

Pályázati hirdetmény.

Szék város nagyközségben lévő személyes jogu gyógyszerár jogosítványa megüresedvén, felhívom mindazon okleveles gyógyszerészeket a kik ezen jogosítványt elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényüket 1902 évi augusztus hó 20 napjáig hozzám küldjék be.

Désen 1902 évi július hó 18-án.

Az alispán helyett:

Bándy,
főjegyző.UDVARI és TÁRSA
kocsigyártó cég legnagyobb készletet tart
=új kocsikból,=

valamint elvállal e szakmába vágó javításokat, kocsik lackirozást, bélelést kívánság szerint.

Részvételi kiállítású kiállítású
szép és jó munkáért.

Megrendeléseket készségei teljesít. Használt kocsit becsérel. — Vidéki írásbeli megkeresésekre azonnal válaszol. — Kívánatra árjegyzéket küld. A nagyérdemű közönség eddig irántunk tanúsított nagybecsű pártfogását jövőre kérve. Mély tisztelettel

UDVARI és Társa.

Kolozsvárt, Radák-utca (Zöldfa-vendéglő mellett) saját helység.
747. 54—x.

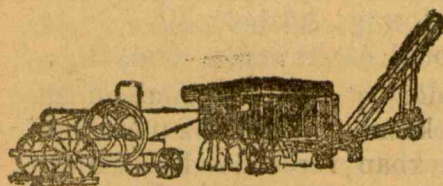
KÁLLAI LAJOS

Budapest, VI. ker., Gyár-utca 50 sz.

ajánlja 1—100 lóerőig legjobb gyártmányú, villamos öngyújtóval ellátott

benzin motor és

benzin-lokomobil,

A jelenkor legelőkeltebb és legegyszerűbb motor cséplő készlete.

Egyedül létező legújabb találmány. Önműködő ellenőrző és biztosító szelep.

A főtengely önműködő körkörös olajozásra van berendezve, mi által az egész cséplési idő alatt csak egyszer látandó el olajjal.

A motorok menet közben gyors vagy lassu járatra beállíthatók.

Legújabb motorcséplőkészletemnél fűtő vagy gépész teljesen felesleges.

Benzinlokomobilok szabadalmazott ket-tős tisztító cséplőkkel állandóan üzemből láthatók!

Legújabb motorjaim terjesztése érdekében göz-gépeket esetleg cserébe veszek.

Árjegyzék és költségvetés ingyen.

GYERMEKEKNÉL
és
FELNÖTTEKNÉL
a hasmenést gyorsan és biztosan megszünteti a
SZTRAKA-féle
tannin-csokoládé
Egy darab 40 fill.
Kapható minden
gyógyszertárban.

Lebovits és Janovits* cég Wesselényi
Miklós-u. 26 sz. (m. kir. főposta mellett.)

ÚJ ÜZLET!

Daczára a rövid időnek, hogy üzletünk létesült, meggyőződhetett a n. é. vásárló közönség, hogy nálunk a legelőkeltebb forrás

férfi és gyermek

kész ruha beszerzésére

valamint saját műhelyünkben való mérték utáni megrendelésekre.

Mintán a jelenlegi árucikk legnagyobbb választékban megérkeztek, van szerencsénk erre a n. é. helyi és vidéki közönség b. figyelmét felhívni s biztosítjuk legszerényebb kiszolgálásra mivel főtekerésünk oda irányul, hogy a n. é. közönség b. bizalmát megszerezze.

B. pártfogását kérve vagyunk szolgálatkész tisztelettel

156. 48—50.

LEBOVITS és JANOVITS,

Wesselényi Miklós-utca 26 sz.

Hatóságilag engedélyezett
Erdélyrészi Ingatlan és Jelzálog

forgalmi és adásvételi intézet.

Kolozsvárt, Unió-utca 21 szám.

Eszközöl törlesztés kölcsönök földbirtokokra és házakra 10—65 év közötti időre a legmagasabb összegig. 4, 4 1/2, 5%. A kölcsön földhitelezés által a kikötött határidő előtt fel nem mondható; kölcsönvevőnek azonban jogában áll azt a kikötött határidőn belül is tetszés szerinti részletekben vissza fizetni. — Kölcsön eszközléséhez bemutatandó a hiteles telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokviszola. — Elvállal továbbá erdő, földbirtok, házak szóval minden üzletek eladása, megvétele, valamint haszonbérletekre vonatkozó megadások.

Levélbeli megbízásokra azonnal válaszlatatik.

Eladó ház és birtok Zilahon.

Lakház, áll 4 lakosztályból, konyha, kamara sat., egy teljesen berendezett bolti helyiségből és nagy kertből. Földbirtok 18 hold szántó és kaszálóból tagosított, a város közvele közelében.

Szőlő teljesen beültetve és pince ugyanott.

Külön-külön akár együttesen szabad kézből elkölthetőség miatt olcsón eladó, — a vételár részletekben is lefizethető.

Brétfő első részében — csemege fajokkal beültetett szőlő és szép gyümölcsös.

Több — a város különböző részeiben fekvő ház, kedvező feltételek mellett.

Kolozsvár közelében fekvő szép birtok 250 holdas szép lakóházzal, esetleg elcséreltetik.

Házasság közvetítés

egy a magasabb körökben ismeretségben álló uri egyén által, szigorú titoktartás mellett.

Czím megadható fentti intézetnél.

Megvételre kerestetnek birtokok és házak.

354. 39—00.

Telefonszám 399

Telefonszám 399.

A kenyérliszt fogyasztó közönség

figyelmébe!

A hat év óta fennálló és szolid alapokon vezetett üzletem t. vásárló közönsége előtt már rég bebizonyított tény és valóság, hogy az ország legjobb lisztjei, a legolcsóbb árban, nálam

Stern József

Lisztkereskedőnél, Kolozsvárt Wesselényi Miklós-utca 12 sz. a. kapható.

Egy próba megrendelés elegendő, hogy erről bárki is meggyőződést szerezhesen.

Ugyanott a közönség kényelmére a legutányosabban mindennemű finom minőségű fűszer.

árak is, valamint első rendű, kitűnő minőségű

tűzifa

waggon és őszárra; vágott fa mázsánként haza szállítva, teljes méret és felelősség mellett szintén beszerezhető.

Tisztelettel

Stern József

423. 40—40. liszt, fűszer és fakereskedő.

KOLOZSVÁRI

Takarékpénztár és Hitelbank

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Alaptőkéje 1.200.000 korona teljesen befizetve.

Irodák:

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat, utalványokat, checkeket és kisorsolt értékeket olcsón számíttol le.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt kolozsvári házakra és földbirtokokra.

Előleget ad értékpapírokra.

Értékpapírokat, érmekeket vesz és elad saját és idegen számlára.

Zálogháza [bejárat a király-utca felől] délelőtt 8—12-ig, délután pedig 3—5-ig áll a közönség rendelkezésére és előleget ad ékszerekre és ingóságokra.

Áruraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak.

74. 54—*

Ugyanott a

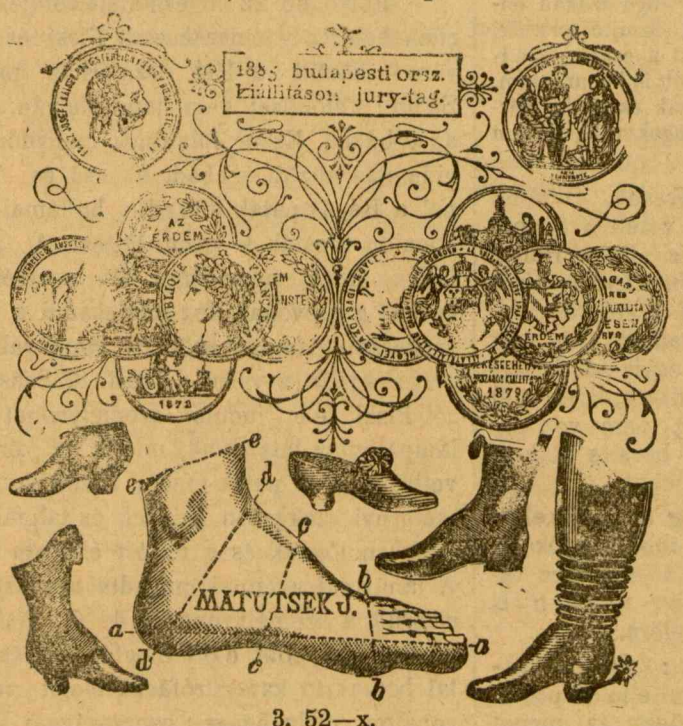
The Gresham Életbiztosító Társaság
Vezérügynöksége.

Kolozsvárt, Mátyás király-tér 7. sz.

MATUTSEK JOZSEF

férfi-, női- és gyermek-czipész üzlete

Kolozsvár, Főtéri Státus-palota 3 sz.

3. 52—x.

Nyoma tott Magyar Mihály könyvnyomdájában Kolozsvárt.

Magyar Királyi államvasutak szállító hivatala.

Kereskedelmi és
iparkamara tu-
dósító irodája.M. kir. fővámhiva-
tal vámügynökségeMagy. kiviteli és
csomag száll. r.
t. képviselősege.C. H. Hirsch ex-
press-forgalmi
képviselősege.Gyűjtő kocsi-for-
galm Bpestől
és Béczből.Nemzetközi butorko-
csi forgalom részes
tagja.

344. 37—52.

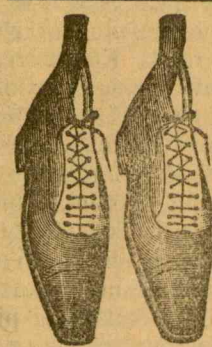
Költöztetéseket a legutányosabb árban felelősség mellett vállalunk el.

Költöztetés bu-
torszállító ko-
csikkal és ruga-
nyos társzeke-
rekkel.Zongora és kasz-
sza szállítás és
felállítás.Terjedelmes, tö-
meg és építő
anyagok fuvaro-
záza.Butor-csomagolás és
beraktározás.Bizományi és előle-
g zési üzlet.

Hitel-tudósítás.

Erdőtermékek adas-
vezésnek közvetítése

Hirdetést

a legolcsóbb árban
felvesz a kiadóhivatal.

Jó alaku tartós és olcsó czipő

csakis

Dukesz Sándor

czipőraktárában kapható

KOLOZSVÁRT,

Mátyás király-tér 16. (Unio-utca sarkán)

Czipész műhelyek berendezve.

Czipő-Cremek és czipő-sámfák kaphatók.

308. 27—50.

Nagyságos Asszonyom!

Az összes raktáron levő mosó árukat 1000
mtr. különféle Batizt, zefier, piquet, kreton

ezelőtti ára 60—70 kr.

most: 23 krért

meterenkint ajánlom.

Kitűnő tisztelettel

Herskovics J. M.

741. 6—10.

Unió-utca 6.

WICHTERLE F. GAZDASÁGI GÉPGYÁR

Budapesti telepének erdélyrészi bizományi raktára.

Babós és Társai

vaskereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferencz-utca 25.

Nagy raktár mindennemű gazdasági gépekben, villamos öngyújtóval ellátott

benzin motorok, benzin lokomobilo, gőz-
motor cséplőkészletek, szabadalmazott golyos
perselyű kézi és járgányos cséplőkészletek,Gabona rosták, Trieurók, Szeeska és Répa-
vágók, Kukoricza morzsolók, Lógereb-
lyék, elismert legjobb szabadalmazott „Montania

Drill” sorbavető gépek stb.

Gépszijj, Gépolaj, Tovota gépkenőcs és mindennemű technikai czikk

Gabona zsákok és vízmentes ponyvák

olaj és porfestékek, lackok

a legjobb minőségű (Blomles)

Pormentesítő olaj

a legutányosabb árak mellett kaphatók.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gépolajokból mintákat szívesen küldünk. * Árjegyzék ingyen és bérmentve.